

¿Més impostos? ¡No, gràcies!

Còlera a curt termini

La creixent càrrega impositiva, ara augmentada amb els nous impostos del IAE i de la Declaració Objectiva per Mòduls, ha fet arromangar els empresaris, indignats d'haver de pagar més per rebre el mateix.

Si els convidats a taula no volen tastar el menú que se'ls ofereix, difícilment el dinar serà un èxit. Encara menys si els condiments utilitzats no són els que habitualment saboregen els comensals. Si, a més, hi afegim que el festí se serveix tard i malament, la reunió, per molt bona voluntat que s'hi pose, acabarà com el rosari de l'aurora.

Una cosa així és el que ha passat amb l'entrada en vigor dels nous impostos per als empresaris i professionals. La repulsa contra l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) ha degenerat arreu, en els últims dies, fins a convertir-se en crispació general. La majoria d'empresaris no volen sentir parlar de la nova imposició i al mateix temps es preparen per protestar contra l'altra tributació anunciada: el pagament a Finances dels beneficis per la modalitat voluntària d'Estimació Objectiva per Mòduls (EOM).

TOTS CONTRA EL IAE

A l'Hospitalet, la indignació es va passejar pels carrers fa a penes dues setmanes contra els nous tributs i les seves previsi-

bles i desastroses conseqüències per a la majoria de sectors. En alguns casos, la puja pot arribar fins a un 800%.

El canvi de l'antiga Llicència Fiscal i l'impost de radicació pel IAE gestionat per ajuntaments és clar que no ha agradat gens. A Alacant, Castelló, Xàtiva, per dir alguns nuclis del País Valencià, el descontentament de propietaris de botigues i professionals es manifestava, amb una virulència semblant a la del Principat, contra la nova imposició del IAE.

Als seus detractors, no els falten arguments per a explicar a l'opinió pública el perquè del rebuig general. A l'administració, tampoc, però per a defensar, amb les dents si cal, la nova legislació.

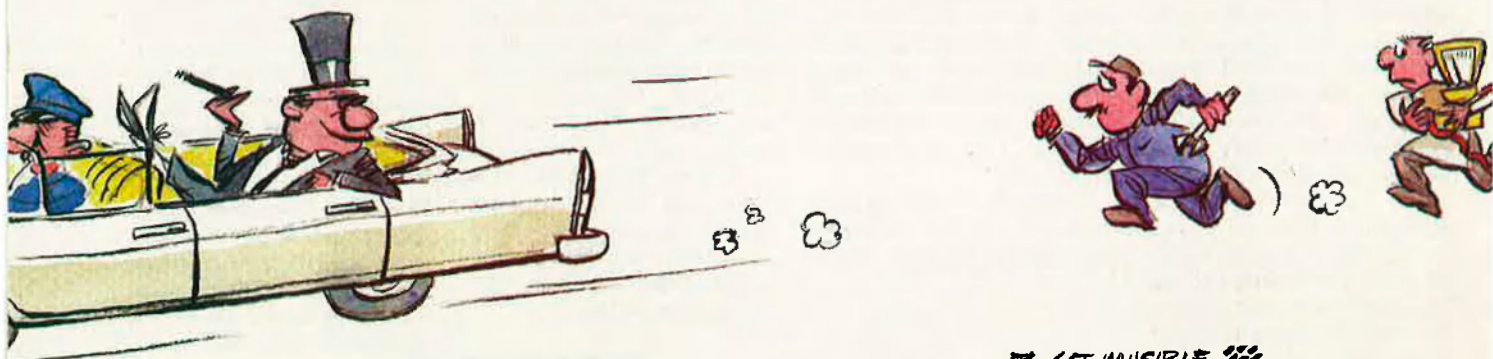
"El IAE s'ajusta dubtosament a principis constitucionals", declarava la setmana passada el president de la Cambra de Comerç de València, Enrique Silla. La crítica del nou marc legal tributari del president de la Cambra de València resumia d'alguna manera el sentiment de la majoria dels empresaris. "Qui més patirà seran els petits comerciants", emfasitzava el president de la Unió Gremial de València, Vicent Montaner, alineant-se amb les declaracions dels portaveus de la Confederació

Empresarial Valenciana (CEV), que des de fa temps insisteixen a dir que el IAE i la declaració EOM perjudicaran indirectament els consumidors.

Realment, el nou impost IAE es va configurar l'any 1988 quan el teixit econòmic espanyol respirava una certa bonança i a l'horitzó no es podia albirar, ni de lluny, l'aguda crisi actual.

Les administracions interessades tenen ara en cartera multitud de proves que abonen els nous mecanismes de tributació. Segons el Ministeri de Finances, la finalitat primera i principal de la nova legislació és la lluita contra el frau. A la vista d'algunes conclusions recents sobre les quanties de recaptació tributària, sembla que les noves modalitats podrien retallar parcialment el frau fiscal.

Un informe del ministeri del ram assegurava fa uns mesos que al País Valencià els 90% de les empreses havien declarat per sota els dos milions de beneficis. Xifra poc creïble, tenint en compte que el País Valencià i el Principat són zones d'alta rendibilitat econòmica. No cal, doncs, ser un gran especialista per a concloure, després d'això, que bona part dels beneficis queden soterrats i fan més gros el ja de per

EL GAT INVISIBLE 44

si monstruos cabàs dels diners negres.

DESIGUALTATS EN EL COMERÇ

Al marge del frau, la còlera empresarial contra l'allau d'impostos té fonaments suficientment sòlids com per a fer comprensible el moviment empresarial de protesta. "La nova situació provoca grans desigualtats en el comerç", se sent dir en els cercles polítics conservadors valencians, tot i que l'Ajuntament de València, primer recaptador del IAE, és dirigit per la coalició dreta-regionalista PP-Unió Valenciana. Les primeres estimacions per al sector de bars i cafeteries valencianes asseguren que tancaran un 30% d'establiments en els dos anys vinents.

A més, en defensa de les seues posicions, els empresaris de l'estat espanyol han fet mil vegades els comptes i han arribat al resultat que els impostos que han d'abonar s'han apujat 2,1% punts respecte a les rendes de les famílies.

El to de les crítiques ha crescut perillosament aquesta última setmana pertot arreu. A Alacant, els comerciants han demanat a la Cambra de Comerç que executen accions directes contra el IAE per limitar-ne els efectes negatius. La Cooperativa Valenciana d'Empresaris del Comerç, COVECO, va decidir el 12 de novembre el tancament de tendes i establiments comercials durant una jornada. Accions semblants, se n'han anunciades al Principat i a les Illes. Un dels primers nuclis de les mobilitzacions d'empresaris contra els nous

impostos es va generar a Catalunya. El 21 d'octubre una concentració d'empresaris a la plaça de Sant Jaume de Barcelona donava el senyal d'eixida. La protesta anava igualment contra altres aspectes de la política del govern de Madrid, com ara la polèmica Incapacitat Laboral Transitòria (ILT). Una cinquantena d'entitats es van afegir a la convocatòria. La concentració multitudinària havia estat promoguda principalment per l'organització empresarial SEFES, nascuda al Baix Llobregat, però amb forta implantació al cinturó industrial barceloní en aquests moments. En un segon pla figuraven representants de la patronal Foment del Treball, una mica al marge del moviment revidincau. El president d'aquesta associació, Alfred Molinas, deixà ben clara una certa neutralitat quan declarà, poc després de la concentració, que "els empresaris no tenim per costum de manifestar-nos públicament, sinó que obrem a través de *lobbies* i fent les pressions necessàries".

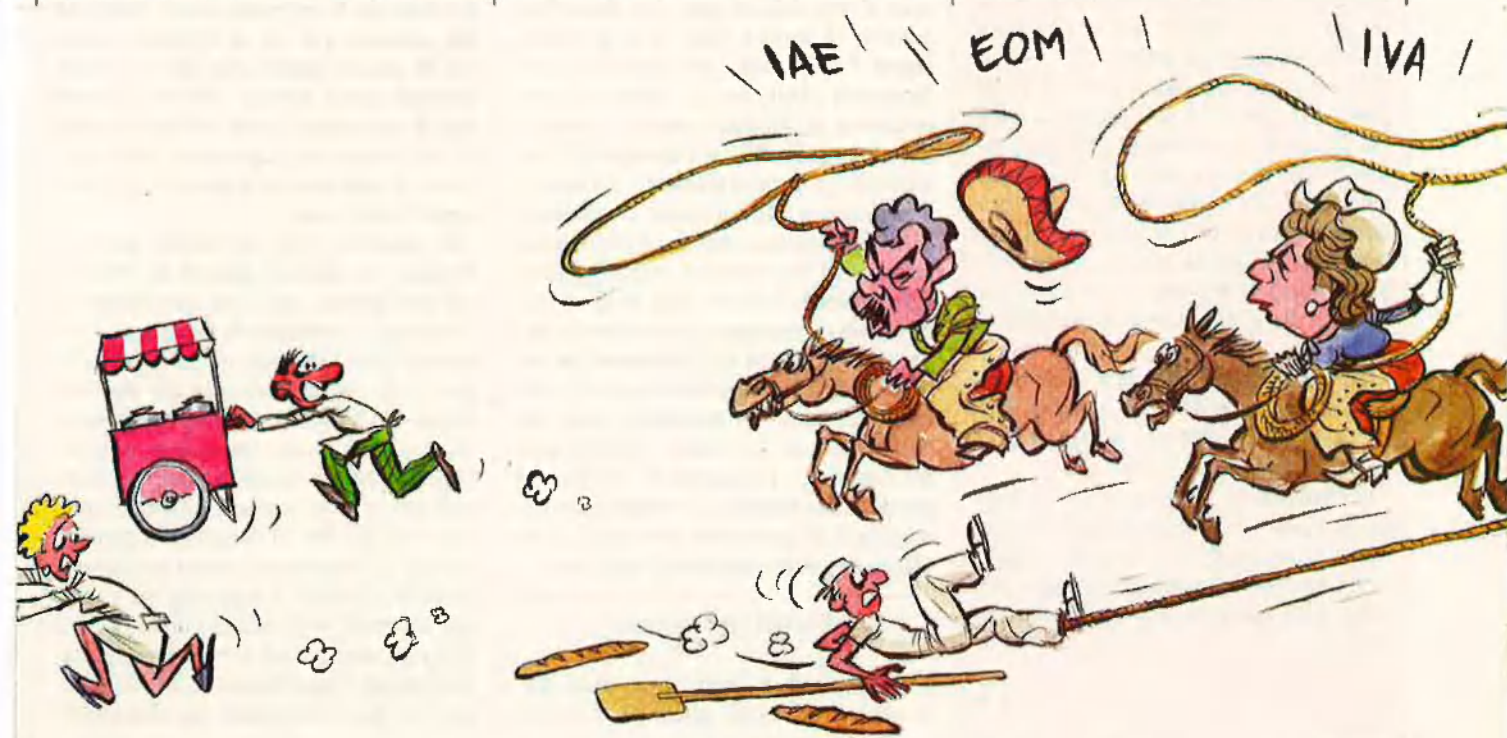
UNA MANERA DE PERDRE COMPETITIVITAT

Una de les conseqüències directes dels nous impostos, pel que fa concretament al IAE, serà sens dubte la considerable pèrdua de competitivitat del conjunt de les empreses. El Departament d'Indústria i Energia de la Generalitat de Catalunya, en un meticulós estudi sobre el marc fiscal, inclòs en la col·lecció *Quaderns de Competitivitat*, explica detalladament el *quid* de

la qüestió. "El IAE provoca -diu l'estudi- un augment del cost empresarial global amb efectes significatius sobre el benefici". Tindrà de segur especial importància per a les empreses petites i mitjanes. A més de tot això, hi ha una "penalització" dels processos productius de modernització de les indústries que en aquests últims anys han augmentat la potència elèctrica en quilovats. Contra la competitivitat, pot jugar-hi igualment la distorsió de les decisions de localització en funció dels coeficients que cada municipi haja establert per al càlcul final dels imports tributaris. D'aquesta manera es podrien donar situacions paradoxals en zones limítrofs, on tributarien de forma molt diferent, uns quantitats elevadíssimes i altres imports insignificants.

Cal afegir a la llista dos obstacles més. Les noves regles no tenen en compte si l'empresa fa beneficis o no. El IAE, per últim, repercutirà frontalment en els preus finals del producte, i la factura recaurà, òbviament, en l'esquena del consumidor, ja prou carregada. La incidència serà notable, amb tota certesa, en el sector dels serveis, i afavorirà la inflació.

L'impost d'activitat comercial i professional és definit per quatre línies d'actuació. Una tarifa bàsica grava l'empresa contribuent segons el nombre de treballadors, la potència instal·lada i la superfície. Aquest nivell impositiu és competència exclusiva de l'administració central. Els municipis, per la seua banda, són competents per a decidir un coeficient entre 0,5 i

Més IVA i més treball

La contundent resposta del col·lectiu d'empresaris als nous impostos té el seu fonament en la singular situació tributària espanyola, que supera de molt els nivells exigits a la resta de la Comunitat Europea.

Mentre els europeus se situen vora el 10% del PIB, pel que fa a la recaptació global d'impostos empresarials, el nostre cos d'homes d'empresa ha d'aportar a l'erari públic un 12%. Gran part d'aquesta diferència és deguda a les elevades cotitzacions a la Seguretat Social, les quals també superen d'un 40% les Europees.

Davant aquesta situació peculiar i negativa del marc tributari espanyol, són cada dia més les veus d'experts que reclamen una reforma en profunditat, en sentit radicalment contrari a la que posa ara en pràctica l'estat espanyol, naturalment. La majoria de les crítiques contra la situació actual apunten a les cotitzacions socials que suporten la part empresarial i els treballadors tots plegats.

La quota patronal espanyola és la més alta de la CE. La primera conseqüència d'aquesta elevada imposició és la puja substancial dels costos de producció, cosa que dificulta indirectament la creació de llocs de treball.

Una rectificació racional d'aquesta dinàmica negativa per al desenvolupament econòmic es podria realitzar mitjançant una substitució d'una part del gravamen destinat a la Seguretat Social per un altre de diferent que no penalitzara la demanda de mà d'obra.

En altres latituds ha quedat prou demostrat que la incidència d'aquesta reforma afectaria positivament el comerç exterior. Rebaixar les cotitzacions socials i augmentar l'IVA situaria els nostres productes exportats en una situació més privilegiada, ja que la majoria (indústria i agricultura) necessiten molta manipulació, és a dir un elevat cost de la massa salarial.

Els mecanismes, però, pels quals es regula la recaptació de l'IVA vénen de fora, i s'ajusten a les directrius imposades *manu militari* per Brussel·les.

El Ministeri de Finances acaba de desaprofitar una oportunitat d'or per a posar ordre al maremàgnum fiscal. Ha apujat l'IVA per homologar-lo al d'Europa però sense repercussions a la baixa en altres impostos.

I. P.

2, aplicable segons la radicació física de l'activitat, i un altre coeficient basat en la població, amb un màxim de 2 punts per a les de més de 100.000 habitants. A sobre, un recàrrec provincial, gestionat per les diputacions sobre la quota base, pot arribar fins a un màxim del 40% de càrrega fiscal.

CONTRIBUENTS DISCIPLINATS, PERÒ EN REBEL·LIA

Ès clar que l'esperit del nou tribut dóna total llibertat a ajuntaments i diputacions per a fixar els coeficients, camp de batalla

l'opció de declaració modular EOM.

Uns 400.000 empresaris, propietaris de perruqueries, sabateries, forns i botigues, hauran de calcular l'any vinent els rendiments empresarials que fins ara declaraven via IRPF. Amb aquesta nova ampliació, gairebé un milió d'empresaris utilitzaran aquest polèmic procediment de declaració. Segons Finances, el nou mecanisme representarà un increment quantitatiu d'un 30% respecte als vells mètodes de recaptació.

La part obscura d'aquesta modalitat, segons les crítiques dels afectats, és que amb

Els empresaris ja no aplaudeixen la política econòmica del govern espanyol.

RAFA GIL

en què s'han centrat la majoria de les protestes empresarials. Si fa no fa, el 90% de les empreses catalanes s'havien donat d'alta en el cens del IAE pocs dies abans d'esgotar-se el termini legal, el 30 d'octubre passat. Disciplinats, però rebels, els professionals i botiguers de Barcelona concentraven la principal oposició contra la nova imposició. Des de l'administració valoraven "molt positivament" l'afluència d'empresaris a les nòmines municipals, però soterradament creixia en el col·lectiu empresarial un sentiment crític d'indignació i protesta. A hores d'ara no és del tot clar si els comerciants catalans pensen pagar els imports que els ajuntaments ja han notificat als afectats. Molts recursos ja han estat presentats, i es presenten, arreu, des de les cambres de comerç. Gairebé totes les denúncies s'emparen en el caràcter abusiu de les quanties o revindiquen una rebaixa dels coeficients per zones d'emplaçament, tinguts per massa arbitraris.

IMPOSTOS BESSONS

L'altra poma de la discòrdia entre empresaris i centres de gestió de tributs és

l'EOM s'arribarà a pagar tres vegades més per a obtenir els mateixos beneficis.

Tot i que l'opció és de moment voluntària, fons de la inspecció fiscal central ja han anunciat que "no es descarten mesures de pressió perquè tots els empresaris adopten aquest sistema". A final d'aquest mes de novembre, l'ordre ministerial sobre el nou impost serà aprovada definitivament i la utilització pels contribuents totalment liberalitzada.

El dimarts, 10 de novembre, Roberto Serrano, sots-director general de Verificació de Finances, presentà puntualment a Barcelona el contingut de la normativa tributària, amb 13 sectors més afegits als 11 que ja hi estaven sotmesos des de l'any passat. Els titulars de les empreses i negocis dels nous sectors incorporats a la declaració modular veuran incrementar el nivell dels seus respectius rendiments entre un 4 i un 7%. Per tal de pal·liar la puja tributària, els empresaris tindran una rebaixa de l'IVA d'un 4%. L'hoteleria, per exemple, suportarà augments de l'ordre del 5 al 6%, i qui més acusarà la puja seran els supermercats i establiments d'alimentació: un 7%. Automàticament aquests incre-

ments repercutiran en els preus dels articles amb un efecte nefast en la inflació, segons que han denunciat portaveus empresarials.

Entre l'EOM i el IAE existeixen molts paral·lismes. La declaració per mòduls també estableix un conjunt de signes, coeficients i índexs que determinen finalment un càlcul aproximatiu de les rendes dels petits empresaris, autònoms, comerciants i alguns professionals.

En aquest front han aparegut igualment grups que rebutgen de pla el nou procediment. De primer perquè és més car que no l'anterior –sovint multiplica per tres les contribucions, segons denúncies del col·lectiu d'empresaris–. Els comentaris crítics hi afegeixen que “perjudica més aviat els petits empresaris que no els més grans”.

A més de les divergències tècniques, el IAE i la declaració per mòduls es posen en marxa en moments inoportuns, quan més fort bufa la crisi econòmica i en plena fase de convergència amb la Comunitat Europea. Siga com siga, la pressió fiscal a l'estat espanyol ha assolit un sostre que per molts experts en la matèria no podrà mantenir-se gaire més sense causar danys irreparables en el teixit econòmic. L'evolució de la pressió tributària, segons xifres dels últims anys, és per ella mateixa prou eloqüent. El 1987, el nivell d'imposició fiscal se situava en un 38% de la producció total en els països més industrialitzats del món; al si de la CE era del 40,6% i a l'estat es-

Comparació abans (1991) i després (1992) del IAE. Quotes de l'impost en pessetes

	1991	1992 (IAE)	% Variació
Recobriments metàl·lics	155.682	278.750	34,4
Fabricació de maquinària agrícola	155.682	403.500	36,5
Fabricació de carrosseries	314.167	601.625	39,9
Fabricació maquinària per a metall	91.116	282.500	30,6
Instal·lador elèctric	282.042	1.643.750	31,8
Instal·lador aire condicionat	138.599	198.750	30,1
Taller reparació de vehicles	122.310	241.463	38,4

panyol se situava al voltant del 33%. En tan sols cinc anys, la fiscalitat espanyola ha encapçalat el grup europeu comunitari amb un augment anual de l'1,44%.

Avui és un fet incontestable el creixement progressiu de la pressió fiscal. Els elevats nivells són una característica universal. No obstant això, es donen bastants diferències entre els tres blocs que actualment configuren l'economia mundial. Els europeus han triat el camí més difícil, optant per una fiscalitat elevada que voreja el 40% de la producció total. Els altres dos pilars econòmics, els Estats Units i el Japó, a la inversa, han caminat per sendes fiscals més flexibles i suportables per a la butxaca dels contribuents. Les càrregues impositives mai no superen el 30% de la producció. Les diferents filosofies fiscals han influït també, és clar, en les competències que es reserven al sector públic i al sector privat en cadascun dels blocs. Ja-

ponesos i americans privilegien els motors econòmics d'iniciativa privada en detriment de polítiques proteccionistes estatals, molt implantades a Europa.

Al marge de la polèmica permanent entre defensors i detractors d'una major pressió, els experts en temes fiscals s'interessen més aviat per les causes que provoquen el creixent frau fiscal i posar-hi solucions. Quatre són els efectes principals que aparentment amb més reiteració s'han denunciat en el frau a la hisenda pública.

L'efecte de distorsió entre els impostos recaptats i la destinació que reben sembla que és un dels principals motius de frau. Sovint els tributs situen en un mateix nivell contribuents que no gaudeixen dels mateixos avantatges de benestar econòmic i social. Amagar beneficis apareix com una manera de contrarestrat aquesta falsa homogeneïtat tributària injusta.

En segon lloc, l'elevada imposició ha caigut de manera contundent per sobre les rendes individuals, els beneficis de les empreses i el consum de les famílies. No és estrany, segons les conclusions dels especialistes fiscals, que l'economia submergida davant aquesta circumstància siga més gran cada dia que passa.

En tercer lloc, els experts insisteixen en el pes negatiu d'una alta fiscalitat pel que fa a l'estalvi, a la contractació laboral de les empreses i al nivell d'inversió. Tots tres solen patir substancialment qualsevol canvi del tipus impositiu.

En quart i últim lloc, s'ha demostrat que la relació entre augment fiscal i despesa pública no és exclusivament unidireccional, sinó més aviat tot el contrari. Cada vegada que hi ha un augment tributari significatiu, pugen automàticament i de forma considerable les inversions pressupostàries, amb noves partides de despeses de l'administració, amb la qual cosa no s'aconsegueix mai l'equilibri desitjat entre recursos i inversions

Ignasi Pellicer

Evolució de la pressió fiscal a l'OCDE

	1975	1985	1989
Bèlgica	41,8	47,6	44,3
Dinamarca	41,4	49,0	49,9
França	35,5	44,5	43,8
Alemanya	36,5	38,0	38,1
Grècia	24,6	35,1	33,2
Irlanda	31,5	38,2	37,6
Itàlia	26,2	34,4	37,8
Luxemburg	39,2	44,0	42,4
Holanda	43,7	44,9	46,0
Portugal	24,7	31,6	35,1
Espanya	19,4	28,8	34,4
Regne Unit	35,5	37,9	36,5
CEE	33,3	39,5	39,9
Japó	20,9	27,6	30,6
Suïssa	29,6	32,0	31,8
Estats Units	29,0	29,2	30,1
OCDE	32,8	36,9	38,4